

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вікторова Поліна Євгенівна, Цина Андрій Юрійович

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розкриті питання дистанційної освітньої корекції як системи надання освітніх послуг у воєнний час, гарантованих державою. Розглядаються практичні підходи до створення та ведення дистанційних занять. Аналізуються можливості та ідеї щодо використання цікавих для учнів завдань, вправ та методів роботи саме у дистанційному форматі. Розглядаються авторські напрацювання з проведення онлайн-навчальних занять.

Ключові слова: дистанційне навчання, воєнний стан, методи, форми організації навчання.

Ми живемо в нелегкий час війни, де відвідування шкіл та інших закладів освіти стало неможливим. В період воєнного часу набирає обертів вимушене дистанційне навчання. І якщо навчання для більшості освітян у дистанційному форматі є звичним, то його корекція для учнів закладів загальної середньої освіти у цей непростий час має свої нюанси, аспекти та складнощі, які зумовлюють потребу детального аналізу цього процесу.

Метою статті є: розкриття питань дистанційної освітньої корекції як системи надання освітніх послуг, гарантованих державою; познайомити учасників освітнього процесу з практичними підходами до створення та ведення дистанційних занять; ознайомити освітян з можливостями та ідеями щодо використання цікавих для учнів завдань, вправ та методів роботи саме у дистанційному форматі; ознайомити педагогічних працівників з авторськими напрацюваннями проведення онлайн-навчальних занять.

Дистанційне навчання в умовах війни забезпечує замовникам освітніх послуг отримання шкільної освіти засобами інтернету як на території України, так і тим учасникам освітнього процесу, які вимушено знаходяться за кордоном. Тому сьогодні актуально постають питання щодо умов якісного проведення онлайн-уроків та з'ясування того, чи для всіх навчальних заходів школи підходить дистанційна форма проведення.

Організація онлайн-навчання потребує аналізу вчителем доступності для учасників освітнього процесу засобів навчання, належної організації процесу отримання ними освітньої інформації, правильного підбору навчального матеріалу і форм організації навчальної роботи з учнями, можливості залучення тьюторської допомоги та індивідуального супроводу навчання.

Для організації дистанційного навчання у кожної дитини має бути робоче місце і оснащення для участі в онлайн-заняттях у домашніх умовах. Підбір учителем навчального матеріалу для учнів повинен здійснюватися відповідно до потреб і можливостей гаджетів дітей. Вчителем мають бути заздалегідь сплановані та доведені до учнів час та систематичність дистанційних занять, а також те, що вимагатиметься від дітей під час онлайн-проведення занять. Простота та гнучкість використання оснащення, згідно з технічними можливостями учнів, доступність і обговорення завдань, які відповідають актуальному рівню знань та вмінь школярів, мотивація їхньої навчальної діяльності – все це разом визначає принцип універсального педагогічного дизайну в побудові онлайн-навчальної діяльності.

Адаптація дітей до онлайн-навчання потребує інших форм взаємодії з учителем, коли є неможливим тактильний, близький контакт, мають місце неготовність та труднощі у дистанційному спілкуванні школярів, які стали вимушеними переселенцями і почали навчання у нових, не звичних для них умовах. Такі учні знайомляться з учителем та його вимогами в онлайн-режимі. Корисним буде прописати для учнів правило-схему проведення дистанційних занять: думаємо, фантазуємо, шукаємо, дружимо.

Залежно від індивідуальних можливостей кожного учасника освітнього процесу онлайн-заняття можуть проводитися за допомогою різних освітніх платформ, зв'язку по телефону, за електронною поштою.

Перед проведенням онлайн-занять учитель має дізнатися, з яким настроєм дитина підключилася до заняття (словесно або за вибором відповідної картинки), чи снідала вона сьогодні, чи в нормальних умовах вона спала. Визначення емоційного стану дитини можна здійснювати, наприклад, за допомогою представленого на рис. 1 емоційного термометру вимірювання почуттів [1].

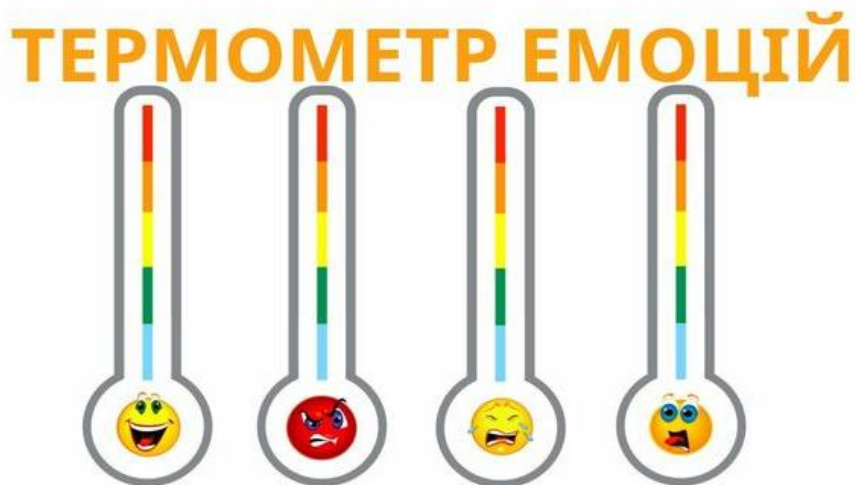


Рис. 1. Емоційний термометр вимірювання почуттів

Загалом, проведення дистанційного навчання потребує попереднього анонсування часу, тривалості проведення занять. Сьогодні навчання відбувається у всіх школах, але там, де вчать діти вимушених переселенців учителю треба бути обережним у висловлюваннях, оскільки ці діти дивляться на світ під час війни по-іншому.

Для полегшення сприйняття навчального матеріалу у дистанційному форматі читання текстів підручника можна замінювати словесним описом надісланих учителем зображень. Слід враховувати, що картинок на екрані не повинно бути багато, щоб не розпорошувати сприйняття учнями навчального матеріалу. Побудова дистанційного діалогу потребує часу для адаптації дітей-переселенців до нових для них умов навчання. З метою навчання правильним діям в умовах онлайн-занять, краще давати учням спочатку прості завдання, які не вимагають докладання великих навчальних зусиль, сприяючи кращій адаптації школярів до дистанційних умов навчання.

Активізація дітей під час дистанційних занять може здійснюватися з допомогою розминок, руханок, виконанням пальчикової гімнастики, намотуючи м'який дріт чи мотузку на пальці, або, масажуючи долоні губкою для миття посуду. Можна демонструвати учням активізуючі картинки-мотиватори відомих учням їхніх друзів-тварин, за якими слід визначити вияви настрою тварин, пояснюючи як вони стимулюють учнів до навчання. Такі зображення не повинні бути занадто дрібними, щоб діти з різним ступенем зору мали змогу їх роздивитися.

До методів дистанційного закріплення та застосування набутих знань і вмінь відносяться вправи, практичні роботи, зміст і ступінь складності яких повинні ґрунтуватися на обізнаності вчителя щодо самопочуття, настрою, ступеню втоми, відволікання дитини, її бажань та інтересів. Складні завдання міксуємо з більш простими, подаючи їх із гумором, застосовуючи періодичне переключення учнів із навчальних завдань на ігрові. Чергування легких завдань-мотиваторів зі складними, сприяє створенню ситуацій успіху. Темп заняття повинен відповідати можливостям учнів.

Створювати під час онлайн-занять ситуації успіху можна також шляхом включення на

новому уроці, задля впевненості школярів, частини навчального матеріалу минулих занять.

Для покращення міжпівкульних взаємозв'язків корисним є застосування вправ із кінезіології, які допомагають подолати стресові ситуації, поліпшити роботу мозку, сприяють гармонійному розвитку особистості та її творчої самореалізації. Наприклад, це може бути вправа «Дзеркальне малювання» (рис. 2), за якою учні, тримаючи в обох руках по олівцю, малюють одночасно обома руками дзеркально-симетричні малюнки, цифри, літери [3]. Така синхронізація діяльності півкуль покращує ефективність роботи всього мозку.

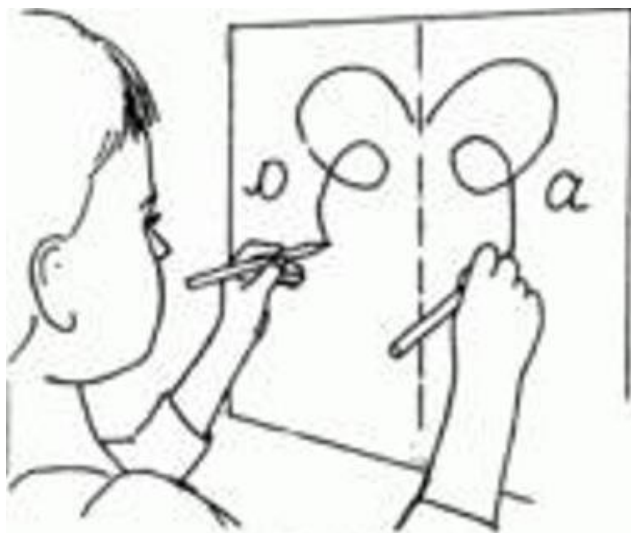


Рис. 2. Вправа «Дзеркальне малювання»

Створенню під час онлайн-навчання ситуацій успіху сприяють, наприклад заохочення школярів виконанням завдань із проходження ігрових лабіринтів (рис. 3) [2]. Використання заохочувальних ситуацій успіху позитивно впливає на розвиток емоційно-вольової сфери учнів, навчаючи їх давати оцінку ситуаціям, які виникають під час заняття.

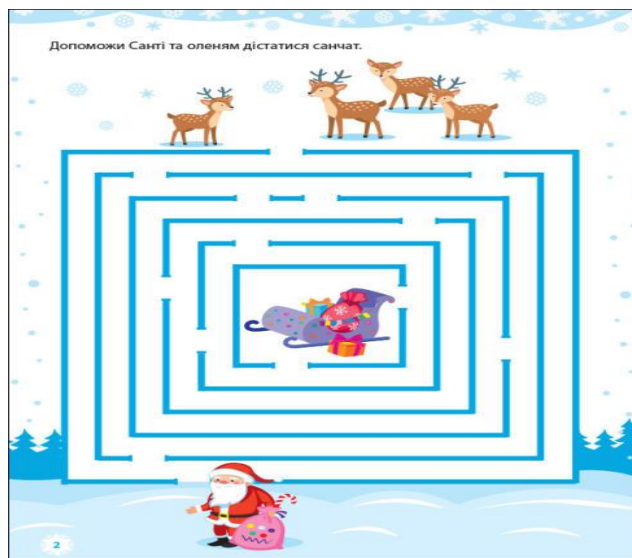


Рис. 3. Заохочення школярів виконанням завдань із проходження ігрових лабіринтів

Використання під час онлайн-занять технологій візуалізації навчального матеріалу у вигляді ментальних карт із невеликою кількістю елементів, піктограм, ізографії розвиватиме в учнів зорову моторику. Для формування у учнів образного мислення демонструємо візуальні зображення, на яких необхідно знайти помилки, виявлення різниці в зображених об'єктах чи процесах. Правильно виконані завдання чи надані відповіді доцільно заохочувати демонстрацією картинок із зображенням грамот, кубків, медалей зі вставленими

іменами учнів. Водночас, аудіовізуальний супровід онлайн-занять у військовий час не повинен мати гучних звуків, зображень фейерверків, які часто використовувалися вчителями для заохочення та стимулювання учнів у мирний час, щоб не травмувати зайвий раз дітей звуками, які схожі на вибухи.

З метою релаксації та розслаблення уваги учнів корисною є вправа «Сонечко і хмарка». Учні мають уявити собі, що вони засмагають на сонечку. Але ось сонце зайшло за хмаринку, стало холодно – всі стиснулися в грудочку щоб зігрітися (затримати дихання). Сонечко вийшло з-за хмаринки, стало жарко – всі розслабилися (на видохи). Повторити 2–3 рази [4].

Наприкінці кожного онлайн-заняття потрібно залишати час на комунікацію з кожною дитиною, з'ясовуючи, що їй вдалося краще, а що виявилось складним для розуміння та сприйняття, висловити їй побажання та анонсувати наступну зустріч. Контроль системності, правильності, повноти та міцності знань та вмінь учнів може проводитися в ігровій, тестовій формі та складатися з диференційованих та індивідуальних заходів.

Домашні завдання можуть дублюватися надходженням на електронні пошти учнів, Viber з короткою перевіркою їхнього виконання на наступному занятті. У спілкуванні з батьками учнів, які люблять свою дитину і разом із педагогами прагнуть допомогти їй у навчанні, вчителів слід орієнтувати їх на надання допомоги учням у виконанні дистанційних домашніх завдань. Водночас, слід враховувати, що є батьки, які не вміють працювати в системах дистанційного спілкування Viber, ZOOM і їм також потрібна допомога.

Вчитель має здійснювати самооцінювання власної діяльності та навчальної діяльності учнів шляхом спостереження за відповідністю результатів онлайн-занять запланованим цілям календарного плану уроку.

Працюючи сьогодні у складних умовах воєнного часу, учитель є чинником відчуття учнями своєї захищеності, а бачення успіхів дітей у навчанні має мотивувати учительство до подальшої натхненної роботи, стаючи невичерпним ресурсом усвідомлення впливу якісно побудованого та продемонстрованого онлайн-заняття на формування особистості дитини та її реалізації свого потенціалу в соціумі, активізації бажання знаходити нові дієві інструменти для здійснення ефективної професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Емоційний термометр: вимірюємо рівень почуттів. URL: <https://www.pinterest.com/pin/9781324176769313/> (Дата звернення 16.04.2022).
2. Заохочувальні лабіринти. URL: <https://www.google.com/search?q=> (Дата звернення 17.04.2022).
3. Кінезіологічні вправи для розвитку розумових здібностей. URL: <http://hvpku.ks.ua/?p=8358> (Дата звернення 18.04.2022).
4. Релаксаційні вправи для дітей та підлітків. URL: <https://zosh10.e-schools.info/pages/relaksatsjn-vpravi-dlja-dtej-ta-pdltkv> (Дата звернення 18.04.2022).

БЕЗПЕЧНІ ПРИЙОМИ РОБОТИ З ІНСТРУМЕНТАМИ ТА ПРИСТОСУВАННЯМИ ПРИ ВИГОТОВЛЕННІ ШТУЧНИХ КВІТІВ З РІЗНИХ КОНСТРУКЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

Гайдук Яна Павлівна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розглянуто різні технології виготовлення штучних квітів на предмет їх безпечності для використання у навальному процесі. Проаналізовано асортимент конструкційних матеріалів, з якими учні працюють при вивченні даних